

II

(Aktid, mille avaldamine ei ole kohustuslik)

EUROOPA MAJANDUSPIIRKOND

EFTA JÄRELEVALVEAMET

EFTA JÄRELEVALVEAMETI OTSUS nr 262/02/COL,

18. detsember 2002,

millega kolmekümne viiendat korda muudetakse riigiabi menetlus- ja sisulisi eeskirju, lisades neile luhtunud kuludega seotud riigiabi analüüsimise meetodikat käsitlevad suunised

EFTA JÄRELEVALVEAMET,

VÖTTES ARVESSE Euroopa Majanduspiirkonna lepingut, ⁽¹⁾ eriti selle artikleid 61 – 63,

VÖTTES ARVESSE EFTA riikide vahelist järelevalveameti ja kohtu asutamist käsitlevat lepingut, ⁽²⁾ eriti selle artiklit 24 ja protokolli nr 3 artiklit 1,

ARVESTADES, et järelevalve- ja kohtulepingu artikli 24 kohaselt jõustab EFTA järelevalveamet EMP lepingu riigiabi käsitlevad sätted,

ARVESTADES, et järelevalve- ja kohtulepingu artikli 5 lõike 2 punkti b kohaselt väljastab EFTA järelevalveamet teateid või suuniseid küsimuste kohta, mida EMP leping käsitleb, kui see on sätestatud kõnealuses lepingus või järelevalve- ja kohtulepingus või kui EFTA järelevalveamet peab seda vajalikuks,

MEENUTADES riigiabi käsitlevaid menetlus- ja sisulisi eeskirju, ⁽³⁾ mille EFTA järelevalveamet võttis vastu 19. jaanuaril 1994. ⁽⁴⁾

ARVESTADES, et Euroopa Komisjon võttis 26. juulil 2001 vastu teatise, ⁽⁵⁾ milles käsitletakse elektrisektoris tekkinud luhtunud kuludega seotud riigiabi analüüsimise meetodikat,

ARVESTADES, et kõnealune teatis on oluline ka Euroopa Majanduspiirkonna jaoks,

ARVESTADES, et EMP riigiabi eeskirjade ühetaoline kohaldamine tuleb tagada kogu Euroopa Majanduspiirkonnas,

ARVESTADES, et EMP lepingu XV lisa lõpus oleva peatüki "ÜLDINE" II punkti kohaselt peab EFTA järelevalveamet pärast komisjoniga konsulteerimist vastu võtma komisjoni poolt vastuvõetud õigusaktidega kooskõlas olevaid õigusakte, et tagada võrdsed konkurentsitingimused,

⁽¹⁾ Edaspidi "EMP leping".

⁽²⁾ Edaspidi "järelevalve- ja kohtuleping".

⁽³⁾ Edaspidi "riigiabi suunised".

⁽⁴⁾ Algselt avaldatud EÜT L 231, 3.9.1994 EMP lisas nr 32.

⁽⁵⁾ http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/legislation/stranded_costs/en.pdf

OLLES konsulteerinud Euroopa Komisjoniga,

MEENUTADES, et EFTA järelevalveamet on kõnealusel teemal pidanud nõu EFTA riikidega 19. oktoobril 2001 toimunud mitmepoolsel kohtumisel,

ON TEINUD JÄRGMISE OTSUSE:

1. Riigiabi suuniseid muudetakse, lisades peatüki 21 "Luhtunud kuludega seotud riigiabi analüüsimise metoodika", mille tekst on käesoleva otsuse I lisa.
2. EFTA riike teavitatakse kirjaga, millele on lisatud käesoleva otsuse ja selle I lisa eksemplar. EFTA riike palutakse jooksul teatada nõustumisest I lisa esitatud asjakohaste meetmetega (21. peatüki artikli 4 lõike 5 punktis c esitatud teatamise kohustus) 20 tööpäeva jooksul pärast kirja kättesaamist.
3. Euroopa Komisjoni teavitatakse käesolevast otsusest kooskõlas EMP lepingu protokoll nr 27 punktiga d, saates otsuse ja selle I lisa eksemplari.
4. Otsus ja selle I lisa avaldatakse *Euroopa Ühenduste Teataja* EMP osas ja selle EMP kaasaandes pärast EFTA riikidelt teate saamist asjakohaste meetmetega nõustumise kohta.
5. Otsus on autentne inglise keeles.

Brüssel, 18. detsember 2002

EFTA järelevalveameti nimel

president
Einar M. BULL

kolleegiumi liige
Hannes HAFSTEIN

LISA

"21. LUHTUNUD KULUDEGA SEOTUD RIIGIABI ANALÜÜSIMISE METOODIKA

21.1 SISSEJUHATUS

- (1) Euroopa elektritööstuses konkurentsi võimaldamise põhimõtted on kehtestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. detsembri 1996. aasta direktiiviga 96/92/EÜ ⁽¹⁾ elektri siseturu ühiseeskirjade kohta (edaspidi "direktiiv" või "direktiiv 96/92/EÜ").
- (2) Nimetatud direktiiv muudeti EMP ühiskomitee aasta otsusega 168/1999 ⁽²⁾ EMP lepingu osaks.
- (3) Tugevalt piiratud konkurentsi järkjärguline asendamine tegeliku konkurentsi EMPs peab toimuma vastuvõetavatel majanduslikel tingimustel, mille puhul arvestatakse elektritööstuse eripära. Probleemi on direktiivi tekstis suurel määral juba kajastatud.
- (4) Selleks et EFTA riikidel oleks võimalik lahendada mitmeid eriolukordi, on neil direktiivi artikliga 24 lubatud üleminekuperioodi kestel edasi lükata direktiivi teatavate sätete kohaldamist. Riigiabi mehhanismid, mis on välja töötatud eesmärgiga võimaldada elektritööstajatele soodsaid tingimusi konkurentsi kohanemiseks, ei kuulu artiklis 24 sätestatud erandite hulka.
- (5) Käesolevate suuniste eesmärk on selgitada, kuidas järelevalveamet kavatses kohaldada EMP lepingus esitatud eeskirju luhtunud kuludega seotud riigiabi suhtes, arvestades direktiivi 96/92/EÜ. Suunised ei piira muudest raamistikest, suunistest ja teatavatest tulenevate riigiabi eeskirjade kohaldamist. Järelevalveamet annab endiselt oma heakskiidu regionaalabile ja keskkonnaabile vastavalt asjakohastele suunistele. Abi, mida ei saa heaks kiita EMP lepingu artikli 61 alusel, võib kohasel juhul käsitleda EMP lepingu artikli 59 lõike 2 alusel.

21.2. ÜLEMINEKUMEETMED JA RIIGIABI

- (1) Direktiivi 96/92/EÜ artiklis 24, mida on kohandatud EMP ühiskomitee 26. novembri 1999. aasta otsusega nr 168/1999 on sätestatud järelevalveameti pädevus lubada direktiivist ajutise erandi moodustavate üleminekumeetmete võtmist: ⁽³⁾

"Need EFTA riigid, kus enne EMP ühiskomitee 26. novembri otsuse 168/1999 jõustumist on võetud kohustusi või antud tegevusgarantiisid ei tohi käesoleva otsuse sätete tõttu täita, võivad vastavalt artikli 24 lõigetele 1 ja 2 taotleda üleminekukorda. Üleminekuperioodi kehtestamise taotlusest tuleb teatada EFTA järelevalveametile kuue kuu jooksul pärast EMP ühiskomitee 26. novembri otsuse nr 168/1999 jõustumist."

- (2) Käesolevas olukorras on järelevalveamet seisukohal, et ta võib artikli 24 alusel tehtavate otsustega kehtestada üleminekukorra vaid juhul, kui juba varem on kindlaks tehtud, et EFTA liikmesriigi eelnimetatud artikli alusel teatud meetmed ei vasta direktiivi IV, V, VI ja VII peatükile. Direktiivi artikli 24 kohaselt võib ainult järelevalveamet lubada erandite tegemist eespool toodud sätetest.
- (3) EFTA riigis sellekohase fondi kaudu kehtestatud maksude süsteem, mille eesmärk on kompenseerida neid kohustustest või antud garantiidest tulenevaid kulutusi, mida otsuse 168/1999 alusel ei ole võimalik täita, ei kujuta endast meetet, mille võtmiseks tuleb järelevalveameti otsusega kehtestada üleminekukord vastavalt direktiivi 96/92/EÜ artiklile 24. Nii-suguse meetme võtmiseks ei tule teha erandit direktiivi asjaomaste peatükkide kohaldamisest. Kuid eespool nimetatud süsteem võib olla riigiabi, mida antakse vastavalt EMP lepingu artiklile 61 ja EFTA riikide vahel sõlmitud järelevalveameti ja kohtu asutamist käsitlevale lepingule lisatud protokollile nr 3.

⁽¹⁾ EÜT L 27, 30.1.1997, lk 20.

⁽²⁾ EÜT L 61, 1.3.2001, lk 23 ja EMP kaasaanne nr 11, 1.3.2001, lk. 221.

⁽³⁾ Otsuse 168/1999 artiklis 3 on sätestatud: "Käesolev otsus jõustub 27. novembril 1999, juhul kui EMP ühendkomiteele on esitatud kõik lepingu artikli 103 lõikele 1 vastavad teated."

- (4) Käesolevate suuniste eesmärk on näidata, kuidas järelevalveamet kavatseb kohaldada EMP lepingus esitatud riigiabi eeskirju niisuguste riigiabi meetmete puhul, mille eesmärk on kompenseerida kulusid, mis tekivad seoses kohustuste ja garantiidega, mille täitmine otsuse 168/1999 jõustumise järel ei ole enam võimalik. Suunised ei kehti meetmete suhtes, mis ei ole riigiabi vastavalt EMP lepingu artikli 61 lõikele 1.

21.3. ABIKÕLBLIKE LUHTUNUD KULUDE MÄÄRATLUS

- (1) Selliseid kohustusi või antud tegevusgarantiisid nimetatakse tavaliselt luhtunud kuludeks. Need võivad esineda mitmel kujul: pika tähtajaga ostulepinguna, eeldatava või selgesõnalise müügigarantii tingimusel tehtud investeeringuna, väljapool tavapäraselt tegevusala tehtud investeeringuna jne. Selleks et järelevalveamet saaks võetud kohustusi ja antud garantiisid tunnustada abikõlblike luhtunud kuludena, peavad need vastama järgmistele kriteeriumitele:
- (a) luhtunud kulusid põhjustavad kohustused peavad olema võetud või tegevusgarantiid antud enne 27. novembrit 1999, kui jõustus otsus 168/1999;
 - (b) kohustused ja garantiid peavad rajanema õiguslikul ja lepingulisel alusel ning peavad olema põhjendatavad selles õiguslikus kontekstis, mille raames nad võeti või anti;
 - (c) kohustuste ja tegevusgarantiide suhtes peab esinema oht, et vastavalt direktiivile 96/92/EÜ ei ole neid võimalik täita. Selleks, et neid saaks käsitleda luhtunud kuludena, peavad kohustused ja garantiid olema muutunud direktiivi jõustumise tõttu majanduslikult kahjulikuks ja nad peavad oluliselt mõjutama ettevõtja konkurentsivõimet. Eeltoodu tulemusena peab ettevõtte muu hulgas tegema raamatupidamisarvestusse kohustuse või garantii ettenähtavat mõju kajastavaid kandeid (näiteks eraldised).

Kohustused või garantiid peavad vastama eelmises lõigus sätestatud nõuetele eriti juhul, kui kõnealuste kohustuste või garantiide mõjul võib ettevõtjate elujõulisus abi või üleminekumeetmete puudumise tõttu ohtu sattuda.

Nende kohustuste ja garantiide konkurentsile ja ettevõtjatele avaldatavat mõju hinnatakse kokkuvõtvalt. Selleks et kohustusi ja garantiisid saaks pidada luhtunud kuludeks, peab olema võimalik kindlaks teha põhjuslik seos otsuse 168/1999 jõustumise ning asjaomaste ettevõtjate kohustuste ja garantiide täitmisel ilmnevate raskuste vahel. Põhjusliku seose kindlakstegemiseks, võtab järelevalveamet arvesse elektri hinna langust ja asjaomaste ettevõtjate turuosakaotust. Täitmata kohustused ja garantiid, mille täitmine ei sõltu otsuse 168/1999 jõustumistest, ei ole luhtunud kulud;

- (d) kohustused ja garantiid peavad olema tühistamatud. Abikõlblike luhtunud kulude arvutamisel arvestatakse ka kohustusi ja garantiisid, mida ettevõtjal on võimalik tasu eest tühistada või muuta;
- (e) samasse kontserni kuuluvate ettevõtete omavahelisi kohustusi ja garantiisid ei käsitleta reeglina luhtunud kuludena;
- (f) luhtunud kulud on majandustegevuse kulud, mis peavad vastama kohustuste ja garantiide alusel tegelikult investeeritud, makstud või makstavatele summadele. Seepärast järelevalveamet ei tunnusta kindlasummalisi arvestusi, välja arvatud juhul, kui saab tõestada, et need vastavad tegelikule majandusolukorrale;
- (g) luhtunud kulud näidatakse netokuluna ilma kohustustest ja garantiidest tuleneva tulu, kasumi ja lisandväärtuseta;
- (h) luhtunud kulude suuruse kindlaksmääramisel ei arvestata vastavate varadega seoses saadud või saada olevat abi. Kui kohustus on võetud või tegevusgarantii antud seoses investeeringuga, mille tegemiseks on antud riigiabi, tuleb kohustuse või garantiiga põhjustatud luhtunud kulude suurust vähendada abisumma võrra;

- (i) kui luhtunud kulud tulenevad kohustustest või garantiidest, mille täitmisel on tekkinud raskused otsuse 168/1999 jõustumise tõttu, võetakse abikõlblike luhtunud kulude suuruse arvutamisel arvesse nii riigi kui ka ühise elektrituru majandus- ja konkurentsitingimuste tegelik muutumine. Kui kohustused ja garantiid on luhtunud kulud elektri hinna ennustatava languse tõttu, tuleb luhtunud kulude arvutamisel arvestada elektri hinna tegelikke muutusi;
- (j) enne otsuse 168/1999 siseriikliku õigusesse ülevõtmist amortiseeritud kulud ei käsitleta luhtunud kuludena. Kuid eraldised või varad, mille amortisatsioon on kandud ettevõtja bilanssi eesmärgiga võtta arvesse otsuse ette nähtavaid mõjusid, võivad vastata luhtunud kulude tingimustele;
- (k) abikõlblikud luhtunud kulud ei või olla suuremad miinimummäärast, mida ettevõtjal on vaja nende kohustuste ja antud garantiide täitmiseks, mille täitmine sattus kahtluse alla otsuse 168/1999 jõustumise tagajärjel. ⁽¹⁾ Järelikult tuleb kulude arvutamisel pidada silmas asjaomase ettevõtja jaoks majanduslikult kõige kasulikumat lahendust (kui abi ei anta). See võib muu hulgas tähendada võetud selliste võetud kohustuste või antud garantiide ülesütlemist, mille tulemuseks on luhtunud kulud või sellise vara osalist või täielikku likvideerimist, millest tuleneb luhtunud kulud (eeldusel, et ei satuta vastuollu kohustuse või garantii põhimõttega);
- (l) kulud, mis mõnel ettevõtjal tuleb kanda pärast direktiivi artiklis 26 sätestatud tähtaega (26. november 2006), ei ole reeglina selle meetodika järgi abikõlblikud luhtunud kulud. ⁽²⁾ Vajaduse korral võib järelevalveamet neid kohustusi ja garantiisid sobival hetkel arvesse võtta ja käsitleda neid abikõlblike luhtunud kuludena ühise elektrituru avamise järgmisel etapil;
- (m) EFTA riikide puhul, kes avavad turu varem kui on ette nähtud EMP ühiskomitee otsusega 168/1999, võib järelevalveamet käesoleva meetodika kohaselt nõustuda käsitlema abikõlblike luhtunud kuludena kulud, mis mõnel ettevõtjal võivad tekkida ka pärast direktiivi artiklis 26 sätestatud ajapiiri, kui kulud tekivad seoses kohustuste või garantiidega, mis vastavad 21. peatüki lõike 3 punktides a – l loetletud tingimustele, eeldusel, et need kulud ei teki hiljem kui 31. detsembril 2010.

21.4. LUHTNUD KULUD JA RIIGIABI

- (1) EMP lepingu artikli 61 lõikes 1 sätestatud üldpõhimõtte kohaselt on riigiabi andmine keelatud. Kuid sama artikli lõikes 2 ja 3 on sellest reeglist sätestatud hulk erandeid. EMP lepingu artikli 59 lõike 2 kohaselt kehtivad EMP lepingus esitatud eeskirjad, sealhulgas konkurentsieeskirjad, "ettevõtjate, kellele on usaldatud üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamine või kes on finantsmonopolid" suhtes, kui nende eeskirjade kohaldamine ei takista neile antud ülesande täitmist õiguslikult ega praktiliselt. Mingil juhul ei tohi see kahjustada kaubandust lepingupoolte huvide vastaselt.
- (2) Abikõlblike luhtunud kulude suunistele vastava riigiabi andmise eesmärk on soodustada elektri ettevõtjate kohanemist konkurentsile põhineva elektrituruga. Järelevalveamet võib selleks antava abi heaks kiita niisuguses ulatuses, et abi andmisest saadav kasu tasakaalustaks konkurentsimoontuse, kuna võimaldab saavutada ühise eesmärgi, mida turujõud saavutada ei suuda. Konkurentsi moonutamine, mis tuleneb abi andmisest elektri ettevõtjale eesmärgiga soodustada ta siirdumist enam-vähem suletud turult osaliselt liberaliseeritud turule, ei saa olla vastuolus ühiste huvidega, kui abi andmise kestus ja mõju on piiratud, kuna elektrituru liberaliseerimine vastab EMP üldhuvidele ja on üks siseturu kujundamise meetmetest. Lisaks on järelevalveamet seisukohal, et abi andmine seoses luhtunud kuludega vähendab elektri ettevõtjate minevikus võetud kohustustest või tehtud investeeringutest tulenevaid riske ja soodustab seega investeeringute jätkumist. Kui luhtunud kulud ei kompenseeritaks, suureneks oht, et ettevõtjad kannavad majanduslikult kahjulikest kohustustest tekkivad kulud üle neist sõltuvatele tarbijatele.

⁽¹⁾ Seepärast arvutatakse pika tähtajaga müügi- või ostulepingu puhul luhtunud kulud võrdluses tingimustega, mille kohaselt ettevõtja saaks müüa või osta võrreldavat toodet vabaturul, eeldusel, et kõik tingimused on võrdsed.

⁽²⁾ Seda tuleb mõista nii, et investeeringuid, mida elektri siseturu vabaks laskmise tulemusel ei saa ümber korraldada või mis ei ole majanduslikult tasuvad, võib selle meetodika kohaselt käsitleda luhtunud kuludena ka juhul, kui nad jätkuvad pärast 2006. aastat. Lisaks võivad selle meetodika kohaselt abikõlblikud luhtunud kulud olla tagatised või garantiid, mis peavad pärast 26. novembrit 2006 kindlasti edasi kestma, kuna vastasel korral tekib oht keskkonnakaitsele, ühiskonna turvalisusele, töötajate sotsiaalkaitsele või elektrivõrgu turvalisusele.

- (3) Elektritööstuse luhtunud kulude kompenseerimiseks antavat abi saab teiste liberaliseeritud sektoritega võrreldes põhjendada ka asjaoluga, et elektrituru liberaliseerimisega ei ole kaasnenud ei tehnilise progressi kiirenemist ega nõudluse kasvu ning sellega, et keskkonnakaitse, elektrivarustuse kindluse ja EMP riikide majanduse sujuva toimimise huvides oleks raske mõista, kui riigi abi andmise võimalust hakataks arutama alles siis, kui elektriettevõtjatel tekivad raskused.
- (4) Eespool esitatud taustal on järelevalveamet seisukohal, et abi andmine luhtunud kulude kompenseerimiseks moodustab tavaliselt EMP lepingu artikli 61 lõike 3 punktis c sätestatud erandi juhul, kui abiga soodustatakse teatud majandustegevust ilma kaubandustingimusi ühiste huvide vastaselt kahjustamata.
- (5) Ilma et sellega piirataks järelevalveameti suunistest tulenevate EMP riigiabi, sealhulgas keskkonnakaitse alast riigiabi käsitlevatele ühenduse suuniste ⁽¹⁾ ja muude konkreetsete õigusaktide täitmist, võib järelevalveamet abikõlblike luhtunud kulude kompenseerimiseks antava abi tunnustada põhimõtteliselt EMP lepingu artikli 61 lõike 3 punktis c vastavaks, kui abi vastab järgmistele kriteeriumidele:
- (a) abi tuleb kasutada kindlalt välja selgitatud ja selgelt määratletud abikõlblike luhtunud kulude kompenseerimiseks. Abi ei tohi mingil juhul olla abikõlblike luhtunud kulude summast suurem;
 - (b) abi andmise kord peab võimaldama arvestada konkurentsi edaspidise arenguga. Konkurentsi arengut hinnatakse mõõdetavate tegurite (hinnad, turuosa, muud EFTA riigi näidatud asjakohased tegurid) abil. Kuna konkrentsitingimuste muutumine avaldab mõju abikõlblikele luhtunud kuludele, tuleb abi summa seada sõltuvusse tegeliku konkurentsi arengust. Aja jooksul makstud abi arvutamisel tuleb arvestada konkurentsi mõjutavate asjakohaste tegurite muutumist;
 - (c) EFTA riik peab võtma kohustuse esitada järelevalveametile aastaaruanne, milles kirjeldatakse konkurentsi arengut elektriturul ja muu hulgas näidatakse asjakohaste mõõdetavate tegurite muutused. Aastaaruandes seletatakse vastava aasta luhtunud kulude arvutust ja esitatakse makstud abisumma;
 - (d) hinnangu andmisel soosib järelevalveamet järk-järgult kahaneva abi andmist luhtunud kulude kompenseerimiseks, kuna abi järkjärguline kahanemine soodustab asjaomast ettevõtjat kiirendama ettevalmistuste tegemist liberaliseeritud turuga kohanemiseks;
 - (e) ettevõtjale luhtunud kulude kompenseerimiseks makstava abi ülempiir tuleb eelnevalt kindlaks määrata. Ülempiiri määramisel tuleb arvestada ettevõtja äriühing tootlikkuse suurenemisest saadavat tulu.
- Eelnevalt tuleb selgelt kindlaks määrata ka luhtunud kulude kompenseerimiseks antava abi suuruse arvutamise ja abi rahastamise üksikasjalik kord ning abi maksmise piirang. Teatise abi andmise kohta esitatakse üksikasjalikud andmed selle kohta, kuidas luhtunud kulude arvutamisel on arvestatud punktis b loetletud tegurite muutumist;
- (f) abi kumuleerumise vältimiseks võtab EFTA riik eelkohustuse mitte maksta päästmis- või ümberkorraldusabi ettevõtjatele, kes saavad abi seoses luhtunud kuludega. Järelevalveamet on seisukohal, et pikaajalise elujõuta varadesse tehtud investeeringutega seotud luhtunud kulude eest kompensatsiooni maksmine ei soodusta elektritööstuse üleminekut liberaliseeritud elektriturule. Seega ei vasta niisuguse kompensatsiooni maksmine EMP lepingu artikli 61 lõike 3 punktis c sätestatud erandi tegemise tingimustele.
- (6) Järelevalveametil on väga tõsiseid kahtlusi luhtunud kulude kompenseerimiseks antava abi suhtes, mis ei vasta eespool esitatud kriteeriumidele või mis võib põhjustada ühiste huvide vastaseid konkrentsimoonusi. Kahtluste põhjused on järgmised:
- (a) abi ei ole seotud eespool esitatud määratluse kohaselt abikõlblike luhtunud kuludega või seda antakse luhtunud kuludele, mis on selgelt ja antud juhtumi kohaselt määratlemata või abi summa on abikõlblikest luhtunud kulude summast suurem;

⁽¹⁾ EÜT L 237, 6.9.2001, lk 16.

- (b) abi on ette nähtud osa või kogu otsuse 168/1999 jõustumise eelsest ajast pärineva sissetuleku osaliseks või täielikuks tagamiseks ja arvesse ei ole võetud ainult konkurentsi tekkimisest tulenevad luhtuvad abikõlblikud kulud;
- (c) abisumma kohandamist, mis tuleneb erinevusest luhtunud kulude suuruse arvutamisel esialgselt eeldatud majandus- ja turuolukorra ning tegeliku olukorra vahel, ei ole ette nähtud.

21.5. LUHTUNUD KULUDE KOMPENSEERIMISEKS ANTAVA ABI RAHASTAMISE VIISID

- (1) EFTA riigid võivad valida neile kõige sobivama viisi luhtunud kulude kompenseerimiseks antava abi rahastamiseks. Abi andmise lubamiseks teeb järelevalveamet kindlaks, kas rahastamiskord ei põhjusta vastuolusid direktiivi 96/92/EÜ eesmärkide või lepingupoolte huvidega. Lepingupooled võtavad muu hulgas arvesse tarbijakaitset, kaupade ja teenuste vaba liikumist ning konkurentsi.
- (2) Rahastamise kord ei tohi takistada väliste ega uute ettevõtjate tulekut siseriiklikule või piirkondlikule turule. Luhtunud kulude kompenseerimiseks ettenähtud abi ei tohi rahastada EMP riikide vahelise elektritransiidid maksustamise või tootja ja tarbija omavahelisest kaugusest sõltuva maksu kehtestamise teel.
- (3) Järelevalveamet jälgib, et luhtunud kulude kompenseerimiseks antava abi rahastamise kord tagaks nii abikõlblike kui ka abikõlbmatute tarbijate õiglase kohtlemise. Selleks tuleb 21. peatüki 4. lõike punktis c nimetatud aastaaruandes esitada luhtunud kulude kompenseerimiseks ettenähtud rahastamisallikate jaotus abikõlblike kui ka abikõlbmatute tarbijate vahel. Selgelt tuleb näidata abikõlbmatute tarbijate otsene osalemine luhtunud kulude rahastamises elektri ostutariifi kaudu. Kummagi rühma (abikõlblikud ja abikõlbmatud tarbijad) osa luhtunud kulude rahastamise proportsioonis ei tohi olla suurem rühma turuosast.
- (4) Luhtunud kulude abimehhanismide rahastamiseks eraettevõtjate kogutud vahendite haldamine peab olema selgelt lahus nende ettevõtjate muude vahendite haldamisest. Selliseid investeeringuid haldavad ettevõtjad ei tohi neist vahenditest kasu saada.

21.6. MUUD HINNATAVAD TEGURID

- (1) Luhtunud kulude kompenseerimiseks antava riigiabi kava läbivaatamisel pöörab järelevalveamet erilist tähelepanu asjaomase võrgu suurusele ja sisemistele seostele ning elektritööstuse struktuurile. Abi andmine teiste EMPs olevate võrkudega vähe seotud väikesele võrgule ei põhjusta tõenäoliselt olulisi konkurentsimoonutusi.
- (2) Käesoleva luhtunud kulude metoodika kasutamine ei piira regionaalabi suuniste ⁽¹⁾ kohaldamist EMP lepingu artikli 61 lõike 3 punktile a vastavates piirkondades. EMP lepingu artikli 59 lõike 2 kohaselt võib EMP lepingus esitatud konkurentsieeskirjade kohaldamisest teha erandeid, kui nimetatud eeskirjade kohaldamine takistab ettevõtjatel, kes osutavad üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid või kes on kasumit taotlevad monopolid, õiguslikult või praktiliselt neile antud ülesande täitmist. Erandeid võib teha juhul, kui see ei kahjusta kaubandust lepingupoolte huvide vastaselt.
- (3) Käesolevast otsusest 168/1999 tulenevas luhtunud kulude kompenseerimiseks ettenähtud riigiabi analüüsimise metoodika dokumendis kehtestatud eeskirju kohaldatakse nii riigi kui ka eraomandis olevate ettevõtjate suhtes.”

⁽¹⁾ EÜT L 111, 29.4.1999 ja EMP kaasaanne nr 18. Selle kohta vt lähemalt riigiabi suuniste 25. peatükki.